ÖZTEK

DENEYİMİ

(MAYIS-HAZİRAN 1996)

***

İşçi mücadelesinin önündeki engeller nelerdir?

***

Sınıf Mücadelesi Yayınları

Kasım 1996

Öztek Deneyimi (Mayıs-Haziran 1996)

"Öztek Deneyimi (Mayıs-Haziran 1996)" başlığını taşıyan bu broşür, *Sınıf Mücadelesi Yayınları* tarafından Kasım 1996 tarihinde yayınlanmıştır.

***

Printed by Union Labour, London

İÇİNDEKİLER

Giriş 5

Birinci Bölüm: ÖZTEK Center: Sömürücü patronun, keyfi müdürlerin merkezidir 9

İkinci Bölüm: "Birlik" ama hangi temelde? 13

Üçüncü Bölüm: İşten atılma karşısında ne yapmalı?.....18

Dördüncü Bölüm: İşçiler mücadele ediyor, DİSK-TEKSTİL oyalıyor.....26

Beşinci Bölüm: Bir direniş, üç siyaset 29

Altıncı Bölüm: Direnişin dördüncü haftası biterken 36

Yedinci Bölüm: İşçi Birliği'nin ikiyüzlü siyaseti 40

Sekizinci Bölüm: Sonuç; ÖZTEK mücadelesi sürecektir.....42

Dokuzuncu Bölüm: Belgeler 46

Mücadele eden ÖZTEK'li işçiler,
fabrikanın önünü işgal ettiler

GİRİŞ

ÖZTEK işçilerinin mücadelesi, konfeksiyon işçilerinin mücadele tarihinin bir parçasıdır

ÖZTEK işçilerinin mücadelesi, tekstil-konfeksiyon işkolunda çalışan milyonlarca genç işçinin karşılaştığı sorunlardan doğmuştur. Ancak fark şuradadır: Birçok işyerinde benzer sorunlar olmasına rağmen, her işyerinde ÖZTEK mücadelesine benzer deneyimler yaşanmıyor.

İşte işin sırrı da buradadır. ÖZTEK mücadelesi kuşkusuz tüm işçilerin gayretiyle başarılmıştır. Fakat mücadeleyi başlatıp geliştiren,

işçilere yol gösteren az sayıda bile olsa devrimci işçiler olmasaydı, Ahmet Öztek'i ve müdürleri yerlerinden zıplatan, onları damlara çıkartan bir mücadele olmayacaktı.

Devrimci işçiler olmasaydı, patronun ve müdürlerin yaptıkları baskıların, sömürünün hesabını soran, suçlarının cezasız kalmayacağını kafalarına sokup bedel ödeten bir mücadele de yaşanmayacaktı.

Eğer işçi sınıfının öfkesini, kinini patrona karşı yöneltip, işçilerin birliğini sağlayıp, sendika yöneticilerinin oyalamalarına karşı mücadele etmek gerektiğine inanan az sayıda bile olsa devrimci işçiler olmasaydı, tekstil işçilerinin mücadele tarihinde ÖZTEK mücadelesi bu büyüklükte yer almayabilirdi.

Genç kız ve erkeklerin yoğun olarak bulunduğu tekstil işkolunda öfke, huzursuzluk, memnunsuzluk her geçen gün artmaktadır. Devrimci işçiler bu öfkeyi doğru bir şekilde yönlendirebilirlerse, işçilerin kapitalist sömürüden kurtuluşu yolunda ileri bir adım atmış olurlar. Genç işçiler mücadele deneyimi kazanarak, patronların ve müdürlerin birer kağıttan kaplan olduğunu yaşayarak görebilirler. İşçi sınıfının kurtuluşu yolunda daha ileri mücadelelere girişmenin ilk basamakları, fabrikalardaki mücadelelerdir.

Fakat genelde devrim ve sosyalizmden yana olduğunu iddia eden siyasetler çok olmasına rağmen, bu siyasetler ya işçi sınıfının dışındaki kesimler içinde çalışıyorlar (öğrenciler, mahalleler, dernekler vb.) ya da işçi sınıfı içinde yer alsalar bile, işçilerin öfkesini DİSK bürokratlarının denetimine vermeyi "devrimci bir mücadele" sanıyorlar.

ÖZTEK deneyimi bu iki eğilimden farklı bir siyasetin etkin olduğu bir mücadele olmuştur. ÖZTEK'in başarısının altında bizce bu neden yatmaktadır.

İşçi sınıfının tek devrimci sınıf olduğuna inanan ve işçilerin mücadele deneyimi kazanıp, kapitalizmden kurtuluş yolunda örgütlenmelerini amaçlayan ***Sınıf Mücadelesi,*** *henüz çok cılız bir güce sahiptir.*

Fakat, gelecekten umutlu olmamız için nedenlerimiz vardır. İşçi sınıfının patroniardan ve sendika bürokratlarından bağımsız bir mücadelesine inanıyoruz ve işçi sınıfının çıkarları da bu yöndedir.

Olayların gelişimi ve sonucu bir bütün olarak değerlendirildiğinde, ÖZTEK mücadelesi birçok yönden başarılı bir deneyimdir. ÖZTEK işçileri sigorta hakkını kazandıkları gibi, müdürlerin saltanatını yıkmışlar, patrona büyük bedel ödetmişlerdir. Ayrıca çevre

fabrikaları, hatta diğer bölgelerdeki (örn. Yenibosna) fabrikaları bile etkilemişlerdir.

Sınıf kiniyle donanmış, işçi sınıfının haklarını mücadele ederek alabileceğini yaşayarak görmüş genç işçilerin sayısının artması, işçi sınıfının sömürü ve baskıdan kurtuluşu yolunda boşa gitmeyecek bir adımdır.

Elbette her mücadelenin daha iyisi olabilir. Hatta olmalıdır. İşçi sınıfının sömürü ve baskıdan kurtuluşu için her mücadele eskisini aşmalı, daha geniş işçi çevrelerini mücadelenin içine katmalıdır. Daha büyük fabrikalarda ve tüm fabrikanın katıldığı mücadeleler başarmalıyız.

Bu açıdan ÖZTEK mücadelesini başarısız bulup eleştirecek yoldaşlara şunu hatırlatmalıyız: Eleştirinin yararlı olmasını istiyorsak, daha iyisini somut olarak yaparak göstermeliyiz. Böyle bir eleştiri hepimiz için öğretici olacaktır.

İşçi sınıfının kurtuluşu için gerekli olan, kitlelerin mücadelesi ve bu mücadele deneyimleri içinde yetişmiş genç işçilerin bel kemiğini oluşturdukları büyük bir devrimci işçi örgütünü inşa etmektir. Patronlar ve devlet karşısında tüm işçilerin ve işsizlerin çıkarlarını savunacak olan bu örgüt, işçilerin devrimci partisinden başka bir şey değildir.

Hayat pahalılığı ve işsizlik karşısında işçilerin çıkarları fabrika sınırlarını aşan çözümleri gerektiriyor. Patronların yönlendirdiği ekonomi ve siyasette köklü değişiklikler yapılmadan emekçilerin rahat bir nefes alması olanaksızdır.

İşçi sınıfının hem ülke seviyesinde hem de dünya seviyesinde sınıf çıkarlarını korumak, geliştirmek; sonuçta işçilerin mücadelesine önderlik ederek sömürü düzenini yıkıp sömürüsüz ve baskısız bir dünya kurmak için işçilere yol gösterecek bir devrimci işçi partisi gereklidir.

Tüm bu görevleri yerine getirecek gerçek anlamda bir devrimci işçi partisi ise, tek tek fabrikalardaki mücadeleler de dahil, tüm sınıf mücadelelerinin içinde yer alınarak inşa edilebilir. Sınıf Mücadelesi'nin faaliyetinin temelini, devrimci bir işçi partisini fabrikalar temelinde inşa etmek oluşturmaktadır. (1 Kasım 1996)

ÖZTEK'li işçiler, halaylar çekerek hem kendilerine hem de çalışan işçilere moral verdiler

BİRİNCİ BÖLÜM:

ÖZTEK CENTER: SÖMÜRÜCÜ PATRONUN, KEYFİ MÜDÜRLERİN MERKEZİDİR

"Öztek Center" Kağıthane deresinin, yoksul Yahya Kemal Mahallesinin tam göbeğine kurulmuş modern bir fabrikadır. Her bölümünde 350'den fazla işçi çalışan bu işyerinde 3 ana bölüm bulunuyor ve yaklaşık bin 200 işçi çalışıyor. Bursa, Merter ve Güneşli'deki Öztek şirketleriyle birlikte tahminen 2 binden fazla işçi çalışmaktadır. En büyük işletme Kağıthane'de kurulu bulunan "Öztek Center"dır.

Öztek, modern kapitalist köleliğin adıdır

Öztek'in sahiplerinden Ahmet Öztek, bunca fabrikayı çalışarak kazanmadı. 12 Eylül askeri darbesinin arkasından iktidara gelen Turgut Özal hükümetlerinin *"Ben zengini severim"* siyaseti, Öztek gibi birçok yeni yetme zenginin türemesine neden oldu. Bir Şahinler Holding, bir Öztay'lar, Ünlü Tekstil, Uzakdoğu Tekstil hep bu politikanın sonucudur.

Bu politikanın esası, hayali ihracat yoluyla devleti dolandırmak; büyük kredi ve teşvikler alıp geri ödememek; sigortasız, sendikasız, düşük ücretle işçi çalıştırmak; işçi hakkını aradığında karşısına özel polisini veya emniyet müdürlüğünü çıkartmaktır.

Kuşkusuz bütün patronların zenginlikleri, kendi alınterlerine dayanmaz. Patronlar iyilik yapmayı değil kâr yapmayı düşünürler. Bütün patronlar sömürücü ve baskıcıdır. Tekstil patronları Türk sermayesinin en büyük kesimidir ve Avrupalı patronlarla rekabetlerini işçileri daha yoğun sömürerek yürütüyorlar. Avrupalı ve Türkiyeli işçiler, kapitalistler arası rekabetin baskısı altında sömürülüyorlar.

Kapitalist devletin resmi açıklamalarına göre, en çok vergi kaçıran Tekstil patronlarıdır ve bu oran yüzde 70'i buluyor. En düşük ücret veren yine tekstil patronlarıdır.

Öztek'te sınıf ayrımcılığını her yerde görebilirsiniz. Öztek Center'ın havuzlu, yeşillikli büyük bahçesini hergün belki 100 kişi kullanırken, silahlı bekçileri, gri duvarlarıyla en sevimsiz arka yüzünde bulunan kapıyı yüzlerce işçi kullanmaktadır.

İlk mücadele değil, son da olmayacak...

Bunca sömürü ve ayrımcılığın olduğu bir işyerinde her işçi doğal olarak mücadele edecektir. İşçileri sömüren patronlar karşısında işçiliğin birinci kuralı hakkını savunmaktır.

Patronlar hakkını savunan işçiyi sevmezler ve işletmede tutmak istemezler.

Öztek patronu da çoğu zaman şiddet kullanarak işçi çıkartmıştır. Bunca silahlı adamı, işçilere karşı kullanmak için tutmaktadır.

Fakat işçi çıkartmak da kolay değildir. Son direniş bu gerçeğin ifadesidir.

Patronların kafasında *"Çıkardığım bu işçiyi ya diğer işçiler savunursa"* korkusu hep vardır. İşçi sınıfı yıllarca mücadele ederek bu

korkuyu patronların kafasına kazımıştır.

Eğer işçiler birlik ve dayanışma içindeyse, örgütlüyse patronlar hiçbir yerde işçi çıkartamazlar. İşçi çıkartmak güç ister. Eğer işçi birlik olup hareket ederse kazanır. Tek tek davranırsa bozguna uğrar.

Öztek patronu da bunu bilir. Hele eski solcu müdürler bu kuralı daha iyi bilirler. Buna dikkat ederek davranırlar.

Öztek'ten birçok kez işçi atılmıştır. Bu işçilerin çoğu bilinçli işçilerdir. Bazı atılmalarda zor kullanılmıştır. Bazılarında yüksek tazminat verilmiştir. Bazılarında patron hiçbir şey vermemiştir.

Ancak bu sefer durum farklıdır.

İşçilerin gücü Öztek'ten büyüktür

Öztek'in bir ayağı Amerika'da, bir ayağı Gebze'den Güneşli'ye kadar yüzlerce küçük fason atölyesinde, bir ayağı devlet katında, emniyettedir. Mesut Yılmaz'ın kardeşinin de şirkete ortak olduğu gazetelere yansımıştır.

Öztek'in iç örgütlenmesi "Özel Cezaevi Tipi"dir. Bu ne anlama geliyor? Yani bölümleri birbirinden ayıran kapılar ve kapılar kapandığında tek yön çıkış kapısı kalmaktadır.

Öztek'in iç yapısı işçilerin mücadelesini önlemek, bölümleri birbirinden ayırıp işçiyi bölmek üzerine inşa edilmiştir.

Öztek'in mimarlarına yön veren "kafa" işçiye dünyayı hapishaneye çevirmek isteyen faşist kafadır.

Öztek'in iç güvenlik müdürü yüksek rütbeli bir askerdir (binbaşı olduğu söyleniyor). Öztek'in kapısından resmi polis ekipleri ayrılmadığı gibi, sivil polis ekipleri de ayrılmaz. Fabrika içinde ispiyon ağı yetmezmiş gibi tuvaletleri bile gözleyecek kameralar koymaya çalışıyorlar. Düzen öyle kurulmuştur ki, onlara göre bilinçli bir işçi 6 ayda açığa çıkmalı ve işten atılmalıdır.

İlk bakışta bunca güce ve tedbire sahip bir patronu sarsmak, onu geriletmek bir yana, böyle bir fikir bile zor görünebilir. Zaten patronların bir gücü de yarattıkları bu görüntüden doğar.

Bu dev şirketin dayandığı temeller asla işçilerin birliği karşısında duramaz. Çünkü patronun can damarı üretimdir ve işçilerin birliği onu can evinden vurabilir.

İşçiler tek tek hiçbir güce sahip değillerdir ve Öztek gibi bir işyerinde tüm kurallar işçiyi baş kaldırmayı aklına bile getirmeyecek şekilde düzenlenmiştir.

İşçilerin gücünü ortaya çıkartacak bilinçli devrimci işçiler sayesinde, düne kadar korkulan güç olan patronun nasıl kağıttan bir kaplan olduğu ortaya çıkabilir. Nitekim Öztek direnişinin ilk günlerinden itibaren, bu süreç yaşanmaktadır.

Öztek patronunun bunca tedbiri onun işçi sınıfından ne derece korktuğunu gösteriyor. Patron işçiler tarafından yakalanmaktan korktuğu için, tedbir üzerine tedbir alıyor. Binanın inşaatını ona göre yapıyor, özel güvenlik kuruyor. Yetmiyor emekli askerlerden yararlanıyor. Yetmiyor karakolu yanına alıyor.

İşçilerin haklarını almak için ellerinde ne var? İşçilerin idarede adamı veya karakolda akrabası olsa bile ancak kendisini kurtarır. Bin 200 işçiyi kurtaramaz.

İşçilerin tümünü kurtaracak bir yol vardır. İşçilerin silahı birlik ve dayanışmadır. İşçilerin silahı grevdir, sendikadır. İşçilerin silahı kendi öz örgütleridir.

Yaşayarak gördük ki, işçi birlikte hareket ederse hakkını alabilir. Kazandığı haklarını koruması ise, her zaman tetikte olmayı gerektirir. Çünkü patronlar işçilerin kazandıkları hakları ilk fırsatta geri almak için harekete geçecektir.

ÖZTEK'li işçiler sloganlarını haykırdılar: "Yaşaşın ÖZTEK Direnişi", "ÖZTEK işçisi yalnız değildir", " Yaşaşın, işçilerin birliği"

İKİNCİ BÖLÜM:

"BİRLİK" AMA, HANGİ TEMELDE?

Diğer gruplarla birlikte hareket etme girişimimiz ve bazı sonuçlar

İşyerinde birden fazla siyasi grup bulunmaktadır. Gruplar kendi başlarına ve birbirlerinden habersiz faaliyetler yapmaktadırlar. Haksızlıklara karşı olan işçilerin talebi ise, sol grupların birleşmesidir.

Büyük bir işyerinde işçilerin iktisadi ve sosyal çıkarlarını savunmak ve bunun için işçi çoğunluğunu harekete geçirip başarılı bir mücadele örgütlemek, birçok yönü olan, planlı ve ısrarlı bir faaliyeti gerektirir. Farklı grupların varlığı ortamında bu mücadeleyi demokratik bir şekilde birlikte örgütlemek ilk elde en mantıklı yol olarak görülebilir.

Birlikte hareket etmek ya da **birlik** sözünün insana güven veren yanlarına rağmen, sol grupların **devrimci sınıf çalışmasından** uzak oluşları, birlikte hareket edelim derken, işçi mücadelesine zarar verme tehlikesini de içinde barındırıyor. Birlik için harcanan çaba, giderek solcu işçiler arasında anlamsız tartışmalar, çekişmeler, tepkilere sebep oluyor. Birlik yapalım derken, bir daha biraraya gelememe, yüzyüze bakamama tehlikesini de gündeme getiriyor.

Kendi grubunu öne çıkaran **dar grupçu** davranış siyasi grupların dışarıdan dayatmasıyla iç tartışmalara dönüşüyor.

Bir grup diğerinden biraz daha etkin olmaya başlarsa, siyasi rekabet öne çıkıyor ve işçilerin mücadelesi, onların talepleri geri plana düşüyor. Nitekim birçok defa yaşadığımız gibi, diğer grupların var olmadığı işyerlerinde çok daha rahat devrimci çalışma yapabiliyoruz.

Kuşkusuz birlik başarılı olursa işçiler kazanacaktır. Fakat birlik için önce işçi sınıfının çıkarlarını temel almak gereklidir.

Öte yandan diğer grupların nasıl çalıştıklarını öğrenmek ve kendi görüşlerimizi sınamak bakımından da, birlikte hareket etmeyi zorlamanın yararlı yanları vardır.

ÖZTEK deneyimi bu son nokta açısından bazı önemli sonuçlar vermiştir. Bundan sonra kimlerle birlik olunabilir, kimlerle olunamaz, bu konuda belirli somut fikirlere ulaşmak mümkün olmuştur.

Ne umduk ne bulduk?

İşyerinde hem birleşip mücadele etmek, hem yanlış anlaşılmalara (dedikodulara) son vermek hem de gerekli olan sendikal çalışmayı başarılı bir şekilde yürütmek niyetiyle, devrimci işçileri biraraya getirmek istedik. Bu yönde girişimde bulunduk ve olumlu karşılık aldık.

Grupları toplantıya çağıracak bir gücümüz vardı. Siyasi geleneğimiz ve buna bağlı olan sınıf çalışmamız (sendikal çalışmamız) çoğu zaman dışarıda tutulmamız için gerekçe olsa da bu işyerinde olmadı; olamadı. Ancak bu yol denendi: "*Bunlar sendikaya karşı*", "*Başka işyerlerinde de sendika getirmediler*" sözleri yayıldı (Daha sonra bülten bahane edildi).

Biz bu toplantıları önerirken amacımız **başı bozukluğu** önlemekti. Yoksa onları yola getirmek, fikirlerimize kazanmak gibi safça niyetlerimiz yoktu. Tersine biraz mücadeleci olan ve ilişkiye geçtiğimiz kimi işçilerle ilişkilerimizi biraz ilerlettiğimizde ve örgütlü olmaya çağırdığımızda bize

başka gruplarla "ilişkisi" olduğunu söyleyenler çıktı. İlişkileri olduğu için değil bizim faaliyetimizie aralarına "siyasi" sınır koyabilmek için bu açıklamayı yaptılar.

İlk toplantıya Atılım, İşçi Birliği, Devrimci Mücadele, Kervan dergisi okurları katıldı. Olumlu geçti ve şu kararlar alındı:

1. Sendikal faaliyetin başarılı olması için önce işçilerin bilinçlendirilmesi gereklidir.

2. Her çevre kendi siyasi görüşlerine işçi kazanmakta serbesttir. "*Eylemde birlik, propaganda da serbestlik*" ilkesi geçerlidir.

3. Sendikalaşma çalışması ortak yürütülecek ve toplantılarda rapor verilecektir.

Bülten yararlı, ama çıkmasın!

Israrımız sonucu bu kararların alınmasının hemen ertesinde Atılım çevresi bülteni ortaya atıp, gündemi saptırmak istedi.

Bu tavrın nedeni yoldaşlarımızı sıkıştırıp bülteni üstlenmeye zorlamaktı. Bu yolla bizi "*hem birlik isteyen hem de ayrı faaliyet yürüten*" (onların deyimiyle grupçu davranan) kişiler olarak suçlamak istediler.

Biz bülteni üstlenmeyince "*ikiyüzlü davranmak, açık olmamak*" gibi ahlaki baskı altına almak istediler. Sonra da "*Bunu kim dağıttı*", "*Bunu hangi grup çıkartıyor, altında imzası yok*", "*Bu bildiri bize haber verilmeden neden yayınlandı*" gibi sorular ortaya atıldı.

"*Biz işyerlerinde mücadele etmek isteyen ve böyle bir bülteni işçiler için yararlı bulan devrimci işçileriz. Bunu kim çıkartır, kim basar ve kim dağıtır bilmeyiz*" demenize rağmen ısrar devam etti (Örneğin Atılım gazetesi 1 Mayıs için fabrika önünde bildiri dağıttı ve biz bunu hiç de grupçu bir faaliyet olarak değerlendirmedik).

Bülten fabrika için yeni değildi (birkaç defa dağıtılmıştı). Ama gündemi bu yöne çekerek, kendi denetimlerinden çıktığını hissettikleri birlik girişimini bozmaya çalıştılar. Diğer çevreler de bu tavra katıldılar.

Oysa bülten bir grubun faaliyeti idi ve fabrikadaki devrimci işçilerin fabrika örgütlenmesinden bağımsızdır. Bülten grupların alışık olmadığı bir çalışmadır. Yani bütün işçilere seslenen, onların duygularını yansıtan, anlaşılır bir şekilde siyasi teşhir yapan bir yayın olunca, diğerleri kendileri boşlukta hissetmeye başladılar.

Bülten yapılması gerekeni yapınca kendileri ne yapacak?

Siyasi başarısızlık, faaliyeti aksatmayla sonuçlandı

15 gün sonraya ikinci toplantı günü belirlendi. Bu toplantıya İşçi Birliği (İB) ve Devrimci Mücadele (DM) ile katıldık. Diğerleri neden bildirmeden katılmadılar.

İkinci toplantı için yoldaşımız başkan seçildi. İlk sorun daha önce karar aldığımız halde DM'ci arkadaşın sendikal faaliyetini anlatmak istememesi üzerine çıktı. Biz ondan siyasi ilişkilerini değil, sendikal faaliyetlerini dinlemek istedik. O bize Lenin'den sendikalar üzerine alıntılar okumaya başladı. Biz ve İB, 15 günlük çalışmalarımızı anlattık.

Bir süre sonra yine konu bültene geldi. Bu sefer gerekçe bültenin faaliyete zarar vermesi ve açık çalışma olarak değerlendirilmesiydi. Patronlar bu işyerinde sendikal faaliyet olduğunu anlariarsa baskılar artacaktı. Bültenin dağıtılmamasını istediler.

Oysa bültenin işçiler tarafından benimsendiğini bu arkadaşlar da biliyorlar ve söylüyorlardı. İtirazları anlaşılır değildi.

Tabii ki iddiaları da doğru değildi.

Birincisi binden fazla işçi çalıştıran her patron işyerinde sendikal faaliyet olacağını bilir. Baskılar ise her zaman var. Bunlar için bültene gerek yoktur.

İkincisi bülten sendika çağrısı yapmıyor ve ÖZTEK'e özel değil, genel sorunlardan sözediyor. Yani o işyeriyle doğrudan ilgili değil.

Bülten eleştirisi bahane

Bülten eleştirileri, esasen kendi görüşlerini dayatmak ve birliği kendi görüşlerini kabul edersek kabul edecek, demokratik olmayan siyasetlerin bahane arayışı idi.

Bülteni sendikalaşmayı patrona haber verir diye eleştirenlerin, bir sendikacıyı işyerinin önüne getirmiş olmaları da, eleştirilerinin samimi olmadığını ortaya koymuyor mu? İB ise, onlarca işçiyi dergi bürosuna götürüyor. Birkaç kez konuştuğu işçiyi, tanımadan bilmeden büroya götürüp fabrikadaki sendikalaşmaya çağrı yapması açık bir faaliyet değil mi?

Dahası da var. Selam verdikleri işçiyi kendisinden sanan İB, işi o kadar ileriye götürmüştür ki, en küçük bir işaretiyle işçileri hareket geçireceğini açıklamıştır. Güçlerini abartıyorlar ve bunu bir alışkanlık haline (bu Stalinizmin bir alışkanlığıdır) getirmişlerdir.

Üstelik bülten ile ismimizi birlikte kullananan bu kişiler, bizlerin işveren tarafınca tanınmamıza sebep olduklannı bilmiyorlar mı? İşçilere bizim açık faaliyet yaptığımızı ve bizimle dolaşmamalarını yoksa işten atılacaklarını söyleyip, bunlar "*illegal örgüte işçi kazanıyorlar*" diyen İB taraftarları mı gizlilikten söz ediyorlar?

Bu girişimlerin tek bir nedeni vardır: İşçileri bizden uzaklaştırmak istiyorlar. Bizim varlığımız onların belirli çıkarlarına zarar veriyor. Sendika bürokratlarıyla pazarlıklarını, gazetelerinde hava atmalarını engelleyeceğimizi biliyorlar (Yine de Atılım gazetesinde MLKP'nin Birinci Yıldönümü vesilesiyle, sözde partilerinin ÖZTEK'i yönettiğini yazacak kadar şaşırdıklarını söylemeliyiz).

Atılımcı işçiler ikinci toplantıya katılmama nedenlerini İB'den İşçiye güvenmemek olarak sundular. Oysa ilk toplantıda birlikte bize karşı saf tutmuşlardı.

Üçüncü toplantı randevusuna ise, sadece biz gittik. Diğerleri gelmedi. Arada bir bülten dağıtımı daha olmuştu. Toplantıya neden katılmadıklannı açıklamadılar.

Önemli olan işçi sınıfıyla birliktir

Bütün bu olaylar bize şunu gösteriyor: Sınıf çalışmasını kendi tekellerine alamadıklarında iyi birşey de yapsanız kabul edilmiyor. Oysa bülten işçiler arasında çok çabuk benimsenmiştir. Elden ele okunmuş ve işçilerin arasında hem espiri konusu olmuş hem de birbirlerini uyarmak için kullanılmıştır.

Bizim için önemli olan işçilerin tutumlarıdır. Sol grupların çarpık mücadele anlayışları, işçi sınıfının çıkarlarını korumak için yürütülecek mücadelelerde engelleyici, bölücü bir etki yapmaktadır.

Bunun karşısında işçilerin başarısı için, gruplar arası birlikten çok, İşçi sınıfının haklarını mücadele ederek alacağını savunan devrimci eğilimlerin İşçi sınıfıyla birleşebilmesi çok daha önemlidir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM:

İŞTEN ATILMA KARŞISINDA NE YAPMALI?

İşten atılan işçi,
bir gün sonra makinasının başında

İşten çıkartmalara karşı mücadele konusu çok önemlidir. Çünkü bu mücadelenin başarısı işçilerin katılımını sağlayabiliyorsa mümkündür. İşçilerin katılımı olmadan (içeriden destek olmadan) dışarıdan işçileri "elektriklendirip" harekete geçireceğini sanmak hem eylemi giderek sadece bilinçli işçilerin katıldığı bir eyleme dönüştürüp sınırlar ve polisin saldırısına fırsat verir; hem de diğer işçilere yanlış bir mücadele biçimini örnek verir. Bu yöntem işçilerden kopuk dar eylem yöntemidir.

Doğru siyaset, mücadelemizi tüm işçilerin savunabileceği şekilde örgütlemektir. Mevcut işçi gücünü zorlayan ama işçiler adına hareket etmeyen bir siyaset gereklidir.

Örneğin işten atılmalar karşısında üretimi durdurmak çok etkilidir. Fakat bu eylemi her işçi müdürler karşısında aynı kararlılıkta savunamayacaktır. İşte öncülük, deneyim burada gereklidir. Örneğin, bilinçli bir işçi kararlı bir şekilde "*Arkadaşlarımız geri alınana kadar çalışmayacağım*" diyebilir. Bir başka işçi "*Arkadaşlarımızı işten çıkarttınız, moralim bozuk, onun için içimden çalışmak gelmiyor*" diyebilir. Bir başkası "*Arkadaşlar çalışmıyor, ben çalışırsam olmaz*" diyebilir. Diğer bir kısım ise, ses çıkartmadan diğer işçilere uyacaktır.

Sorun tüm işçilere farklı seviyelerde ve demokratik bir şekilde seslenip onları ikna etmektir. İşçileri ikna etmeden, olayları anlatmadan sadece eylem dayatmak yanlıştır.

Fabrika dışında eylem yaparak işe geri dönme mücadele yöntemi, ilk elde yapılması gereken hareket değildir. İşten atılmalara karşı en etkili mücadele, çıkıştan bir sonraki gün işbaşı yapıp geri alınmak için mücadele etmektir. Bu cesaretli tavır işçilerin gözünde atılan işçiyi güçlü kılar. Bir de diğer işçilerin doğal olarak, makine başındayken arkadaşlarını savunmaları daha kolaydır. Yüzlerce işçi arasından da bu işçiyi çekip almak zordur.

Atılan işçinin bir gün sonra makinasının başına geçip çalışmak istemesi, dokuma bölümündeki işçilere moral verdi. Dokuma işçileri birkaç işçinin değil, eylemi tüm işçilerin yaptığını açıklayarak arkadaşlarını savundular.

Bu işçilerden birisi parasını alıp gitti, diğeri ise, bireysel mücadele yöntemlerini benimseyen bir kadın işçiydi ve işçiler bu işçi için sonuna kadar direnmediler (20 dakika üretimi durdular).

İşten atılmalar dokumadan konfeksiyona tekrar sıçradı. Her ne kadar bölümler ayrı gibi duruyorsa da, patronun yönetimi tüm fabrikayı bir merkezden idare etmektedir. Müdürlerin serbestliği de bir yere kadardır. Nitekim son olayların ertesinde müdürler devreden çıkmıştır.

Devrimci işçi bedel ödemeyi göze almalıdır

Son deneyim bize şunu göstermiştir: İşçilerin gözünde haklı olmayan ve önce kendisi mücadeleye girişmeyen hiçbir devrimci, işçiler tarafından savunulmayı beklemesin.

Her bölümünde 350'den fazla işçi çalışan bu işyerinin konfeksiyon bölümünde birçok siyasi grubun taraftarı olan işçiler vardır. Dokuma bölümünde ise, bu kadar siyasi işçi yoktur.

Olayların gelişimi şöyle olmuştur: Mart ayında hergün 3 saat mesai yapan işçilere, müdür danışmadan Nisan ayında hergün 1 saat mesai koymuştur. Yemekten ve fazla mesai ücretinden kâr eden işletme üstelik üretimi de arttırmıştır (10 bin parça daha fazla iş üretilmiştir). Bu uygulama işçileri 7 saat yemek vermeden çalıştırmak demekti ve karşılığında 70-80 bin lira mesai parası alıyorlardı.

İşçiler bu uygulamaya tepki gösterdiler ve bayram ertesi mesaiye kalmayacaklarını açıkladılar. Nitekim topluca (350 işçi) mesaiye kalınmadı ve mesailer kaldırıldı.

Bir gün sonra sabah girişlerinin 08:25'de ve imzalı olarak yapılacağı, gelmeyenlerden de 3 yövmiye kesileceği açıklandı. Uygulamanın yapılacağı ilk gün birçok servis geç geldi ve bir "yalaka usta" imza fişlerini tam 08:25'te topladı. Bunun üzerine işçiler 20 dakika makineleri çalıştırmadılar. Bu karar da uygulanamadı ve geç gelenler de imza attılar.

Bu gelişmeler yaşanırken bir başka bölümden de (Perşembe günü) İB'li 2 işçi çıkartılmıştı. Ve onlar hiçbir tepki göstermeden işten ayrıldılar.

Bir gün sonra mücadele edip hakkını alan bölümden 3 işçi çıkartıldı. Biri SİP'li olan bu işçilerden, yoldaşımız çıkışı kabul etmedi ve "Pazartesi günü işbaşı yapıp geri alınmak için mücadele etme" kararını açıkladı.

Hafta sonu yapılan toplantılarda İB yine bülteni ve diğer fabrika deneyimlerini suçladı. İşçilerin örgütlü olduğunu, komitenin olduğunu söyleyerek şu havayı yaratmak istediler: "*Herşey hazırdı ama siz eylem*

yapıp işi bozdunuz"

Tüm bunlara rağmen örgütlenme dedikleri şeyin selam verip birkaç kelime konuşmak olduğu anlaşılmıştır. İşe geri dönmek için mücadele etmeyince, nasıl doğru bir politika izlenmiş olabilir?

Cuma günü işe geri dönmek için eylem yapmayan ve bunu da haftasonu toplantılarında gizleyen İB'li işçi Pazartesi günü işyerine girmek istemedi. Onu işyerine gizlice soktuk. Bölümünü harekete geçirmesi için epeyce zamanı vardı, ama böyle bir siyaseti olmadığı için bölümü harekete geçirmeyi denemedi. Üstelik o gün ikibuçuk saat elektrik kesikti ve örgütlenmek için yeterince imkânı vardı.

Dokuma bölümü tanıdığı işçiye sahip çıktı

Diğer işçi, işten atılmasının sebebini müdürün kötü idaresi ve haksız uygulaması olarak işçilere açıkladı. İşçiler de kendisini savunacaklarını söylediler.

Ancak önce elektrikler gelmeliydi ve işbaşı yapmalıydılar. Yoksa hangi eylem olabilirdi?

Elektrikler geldiğinde usta atılan işçiye "*makinene geç*" dedi. İşçi, bunu müdürün kabul edip etmediğini ve diğer işçilerin ne olacağını sorduğu sırada müdür konuşmayı duydu ve "*madem diğerlerini soruyorsun, seni çıkartıyorum*" dedi.

Yine de çıkartamadı: Müdürün 45 dakika özel konuşması, 50 milyon para teklifine rağmen, işçi arkadaş çalışmak istediğini ve müdürün haksız olduğunu yine müdüre açıkladı. Tüm işçiyle birlikte toplantı istedi.

Özel güvenlik defalarca kendisini dışarı çıkartmak istedi. Bir keresinde "*ziyaretçin var*" dediler. İşçi arkadaş bu sözlere inanmadı ve yemek saati dahil dışarı çıkmadı. Çıkarsa geri gelemeyeceğini biliyordu. Çünkü henüz işe alınmamıştı.

Bu sırada 3 görüş ortaya çıktı. Birincisi eski bir işçinin görüşüydü: "*İşçiyi dışarıya dökelim*" İkincisi Atılım okurunun görüşüydü: "*İşçi yorgun bekleyelim*" İşçi arkadaş ise yemekhanede toplantı yapmayı önerdi. Diğerleri ikna edildi ve toplantı yapma kararı alındı.

Ustayla, müdüre toplantı isteği iletildi. Usta, müdürün fenalık geçirdiğini ve toplantıyı başka zamana ertelediğini açıkladı. Bu işe geri alınmamak demekti. Yemekten sonra müdür gelmese de yemekhanede toplantı yapmaya diğer işçiler ikna edildi. Toplantı başlayınca müdür gelmek zorunda kaldı. Konuştukça batan müdür, fenalık geçirmeye

burada da devam etti. İşçiler sorunlarını açıklayıp müdürü eleştirdiler. Sonuçta müdür, herkesin önünde kararlı işçiyi işe geri aldığını açıkladı. SİP'li işçi alınmadı.

İşçiler 6 kişilik bir komiteyle müdüre gidip bu işçinin de alınması için konuştular. Müdür bu işçiyi almamakta kararlıydı. Diğer işçiler de görüşme boyunca çalışmadılar.

SİP'li işçi, bölümün işçileri tarafından tanınıp benimsenen birisi değildi. İşçiden kopuk hareket ediyordu (mesaller için imza toplamıştı, işyeri kurallarına bireysel karşı çıkıyordu, vb.). İşe alınma sırasında da bu bireyselliğini devam ettirdi, müdürle sertleşen ve kişisel olan tartışma yaptı. Bütün gayretlere rağmen SİP'li işçi işe alınmadı. Bu işçiyle konuşuldu. Durum anlatıldı ve artık yapacak birşey kalmadığı açıklandı. O da kabul etti ve dışarı çıktı.

Bir diğer işçi de (o da epeyce keskin birisiydi ve "ben yaparım" demeyi iyi biliyordu) sabah gelip tazminatını alıp gitmişti. Hiç eyleme katılmadı.

Hem işe geri dönmek için mücadele etmediler hem de mücadeleyi karaladılar

İB çevresinden olan işçi Perşembe günü atılmıştı, Cuma günü işe gelmemişti. Tepki de göstermemişti. Pazartesi günü işe geri dönmesi bütün işçilerin eyleme geçmesiyle mümkün olabilirdi. Yine de çok zordu.

Bu işçinin izlediği yanlış siyaset onun işe geri dönmesini önledi. Üstelik bir çok işçi tarafından tanınıyordu. Diğer bir İB'li işçi tazminatını alıp gitti.

Geri alınmayan SİP ve İB'li işçiler işyeri dışında işe geri dönmeyi başaran sınıf mücadeleci işçinin, kendini işe aldırdıktan sonra onlar için mücadele etmediğini açıkladılar. Bir de, bu işçi arkadaşın müdürün önünde SİP'li işçiyi azarladığını söylediler.

Bunlardan ikincisi tamamen yalandır. Birincisi ise, doğru değildir.

Doğrusu şudur: SİP'li ve İB'li işçiler yanlış bir siyaset izlediler ve işçi çoğunluk, bu iki işçiyi savunmamış, ama diğer işçiyi savunmuştur.

İşyerinin somut ortamında "*onları almıyorsanız beni de çıkartın*" denilemezdi. Bu maceracılık olurdu.

Üstelik bu işçinin işe geri dönmesi onun iş garantisinin olduğunu göstermiyor. Bu işçiye deneme süresi tanınmıştır ve bu şartla geri alınmıştır. Kuşkusuz ilk fırsatta atılacaklar arasındadır.

Eğer işçiler arasında daha örgütlü bir güç olsaydı durum daha değişik olurdu. Eğer diğer gruplar güçlerini abartmadan gizli çalışma yollarını becerebilseydiler, işçilerin güvenini kazansaydılar onlar da geri alınabilirlerdi.

Konfeksiyon bölümünde durum

Konfeksiyon bölümünden bir bilinçli kadın işçiyi kaba kuvvet kullanarak çıkarttılar. Konfeksiyon bölümü bu sefer sert tepki verdi, üretimi durdurdu.

Bunun sebebi de daha önce Ünlü Tekstil mücadelesine katılmış bazı işçilerin, saldırıya uğrayan işçiyi görünce tüm cesaretleriyle ve güçleriyle bağırarak, işçileri ayağa kaldırmasıdır. Konfeksiyon direnişini başlatan işçiler, diğer çevrelerin beğenmediği Ünlü Tekstil mücadelesinin yetiştirdiği işçiler olmuştur. Bu somut örnek, sınıf mücadeleci işçileri başarısız bulanlara bir cevap olmalıdır.

Saldırıya uğrayıp atılan işçi, tıpkı dokuma bölümü işçisi gibi bir gün sonra kapıdan girmeyi başarıp makinesinin başına geçti. Direndi, haklıydı ve işçiler sahip çıktı, kazandı. İşine geri döndü. İşçiler zaferlerini alkışlayarak kutladılar ve yeniden çalışmaya başladılar.

Fakat müdürler attıkları geri adımı telafi etmek için çeşitli oyunlar planladılar. Müdürler öncüleri tespit etmek için işçilerin temsilci seçmesini istediler. Cuma günü işçiler 7 arkadaşlarını temsilci seçip, müdürle görüşmeye gittiler. Bu seçim sırasında Atılımcı bir işçi, işçilerin ısrarına rağmen temsilci olmak istemedi. Böylece kendisini korumaya aldı. Oysa bir devrimci işçinin öne çıkması için gereken zil çoktan çalmıştı.

Komite, mesai bitimine 5 dakika kala işten atıldı. Müdürler araya Cumartesi-Pazar gününün girmesinden yararlanarak olayı geçiştirmeyi umdular.

Ancak işçiler birçok fedakârlıkla hafta sonunu değerlendirip toplantılar düzenlediler. Pazartesi günü atılanların içeri girip çalışma isteklerini bildirmelerini ve işe geri dönene kadar iki bölümün üretimi durdurmasını kararlaştırdılar.

Direniş başlıyor: Bölümler birbirinden kopuk

Pazartesi günü işyerine gelindiğinde, atılan İşçiler İşe alınmadı. Fakat o gün konfeksiyon bölümü tamamen üretimi durdurdu. Konfeksiyon bölümü işçilerinin bazı girişimlerine rağmen dokuma eyleme geçmedi. Dokuma bölümü çalıştı.

Dokuma bölümünden daha önce atılıp geri alınan işçinin tüm çabalarına rağmen işçiler konfeksiyona destek vermediler. Öne çıkan bu İşçi de o gün işten atıldı.

Bir bölümün tam katılımına rağmen diğer bölümün katılmaması üzerinde durulmalıdır. Bu bölünmenin nedeni, birkaç işçinin tutumuyla açıklanamaz. Maddi sebepleri görmek gereklidir.

Fabrikadaki örgütlenme henüz çok yeni idi. Mücadele birlik girişimlerinin başarısız kalmasına rağmen başladı. Baştan bir bölünmüşlük vardı.

Her bölüm işçilerin gözünde ayrı ayn ele alınıyordu. İşverenin bu yönde yoğun bir propagandası vardı.

Tüm bunlar etkili oldu ve bölümler arası kopukluk yaşandı. Bu da mücadelenin tüm işyerine yayılmasını önledi.

90 işçi gönüllü olarak işbaşı yapmadı: Kapı önünde oturma eylemi başladı

Salı günü, Pazartesi günü çalışmayan konfekiyon işçilerinden bazıları kapıdan alınmadı. 90'a yakın işçi (birçoğu atılmasa bile, arkadaşlarına destek olmak için içeri girmediler) kapının önünde coşkulu bir direnişe başladılar.Üretim tüm fabrika çapında yüzde 40 düştü.

Polisin bütün tedbirlerine rağmen, işçiler arası dayanışma kuvvetli olduğu için, belirleyici önemde bir saldırı olmadı.

Patron servisleri kaldırdı ve çalışan işçilere direnişçi işçileri kötüleme kampanyası başlattı.

Direnen işçilere terörist, alevi, Kürt, Gazi'li diyerek diğer işçilerle arasını açmaya çalıştı. Bunun tutmadığının en somut örneği ise, Direniş Komitesinde Refahlı bir genç işçinin "*işçiler kardeştir*" diyerek görev almasıdır.

Özlek

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM:

İŞÇİLER MÜCADELE EDİYOR DİSK-TEKSTİL OYALIYOR

Hakkını almayı öğrenen işçi sendikayı da getirir

Bütün bu olaylar sırasında DİSK-Tekstil sendikasının tutumu kayda değerdir. Tekstil sendikasının genel merkezinin tutumu şu olmuştur: "*Mücadeleyi siz başlattınız ve bize sormadınız, ne haliniz varsa görün*".

Mücadele başladığı tarihlerde DİSK Tekstil Sendikasının Şube Başkanları Ören'de toplantıdaydılar. İşçiler mücadele kararı aldıkları ilk günün ertesinde 1 no'lu şubeye geldiler ve birlikte hareket etmek istediklerini açıkladılar. DİSK yönetiminin ÖZTEK'e destek vermesi ise direnişin üçüncü haftasında oldu. Bu destek bir bildiri yayınlamakla sınırlı kaldı. İşveren avukatının "*Burada Türkiye'de olmayan örgütler bile var, örgütlenme isteğinizi yeniden değerlendirin*" uyarısını dikkate alan DİSK

yönetimi, "*Atılan işçileri polis geri aldırmış*" diyerek mücadeleyi karalamaya çalıştı ve geri çekildi.

Oysa direnişin kazanılması için gerekli olan servis, yemek ve yasal sendika hakkını kullanma olanaklarını DİSK sağlayabilirdl. Fakat DİSK'in siyaseti mücadele ederek hak almak değildir. Mücadele edip işçileri örgütleyen ve bunun sonucunda işten atılsa bile işçi sınıfının kazanması için, "*sendika girsin de işe geri dönmesek de olur*" diyecek fedakârlığı gösteren devrimci işçilerin emeklerini, avukatların işverenle görüşmeleriyle kirletip pasif bir şekilde sendika üyeliği sağlayan DİSK yönetimi, işçi mücadelesinin önünde bir engeldir.

Mücadele eden işçilere sendika bürokratlarının sözü şu oluyor: "*Siz sendika istemiyorsunuz*".

Kuşkusuz işçilerln kendi güçlerini toparlayıp, tüm ihtiyaçlarını kendilerinin sağlamaları halinde mücadele çok daha kararlı bir şeklilde gelişebilir. Bilinçli işçilerin yönelişi de bu yöndedir. Fakat işçilerin emeğiyle kurulan bir sendikanın olanaklarından yararlanmak mücadelecl işçilerin hakkıdır. Sendikacılar sendikaları ekmek kapısı olarak görüyorlar ve ekmeklerini ellerinden alacaklarını düşündükleri mücadeleci işçileri sendika olanaklarından uzak tutmaya çalışıyorlar.

Solcularımız, sendikacılardan daha sendikacı

Diğer yandan "*Herşey hazırdı ama sİz eylem yapıp işi bozdunuz*", "*sendika yönetimini dışarda bırakan bir mücadele başarılı olamaz*", "*Siz küçük grup eylemi yapmak istiyorsunuz, suçunuza bizi alet edemezsiniz; buna izin vermeyiz*" gibi sözlere kulak asmamak gerekir. Bu sözleri söyleyen gruplar, işçilerin mücadelesini bugünkü sendikal çerçeveyle sınırlamış oluyorlar.

Tekstil işkolunda gizliden gizliye sendika üyesi yapıp çoğunluk olup sendikayı getirmek neredeyse imkânsızdır. Sendikalaşma işçi mücadele edip gücünü ortaya koyduktan sonra mümkün olmaktadır. Çünkü patron üyelik kağıtlarından değil işçinin gücünden korkar. DİSK'e üye olan işçilerin atılması karşısında DİSK yönetimi üyelerini harekete geçlrip patronlara ders vermediği için, patronlar için üyelik kağıtlarının bir anlamı yoktur. Sendikadan korkmadıkları için de rahatça işçi atıyorlar. Sendika gücünü ortaya koysa patronlar sendikayla anlaşma yoluna gidebilirler. Bunu bile denemeye gerek duymadan işçi atan patronlar, sendikalardan korkmuyorlar.

İşçiler için de durum farklı değildir. Hakkını aramayı öğrenememiş bir işçi sendikayı da savunamaz. Örneğin Sistema örgütlenmesi bu tip bir örneğin ifadesidir.

İki haftanın bilançosu

Birincisi; işçilerin gücü üretimden doğar. Öyleyse işçiden kopuk hareket etmemek gerekir.

İkincisi; önce işçinin bilinçlenip örgütlenmesini sağlamak gerekir. Bu örgütlenmenin tüm işçileri kapsayan şekli sendikadır.

Üçüncüsü; sahte güçler ilan edilmemelidir. Gücümüzün olmasını istemek başkadır, gücümüzün olması başka. Gücümüz yoksa yoktur deriz ve işçileri böyle bir gücü oluşturmaya ikna etmeye çalışırız. İşçilerin örgütlü olduğunu, komitenin olduğunu söyleyerek bir adım dahi ilerlenemez. İşçileri aldatmış oluruz. Patronun saldırısını arttırması örgütlü, bilinçli işçiyi sertleştirir. İşçi çoğunluğu her zaman mücadele yapmaz. Mücadeleyi riske atmaya kimsenin hakkı olamaz.

Dördüncüsü; siyasi gruplar arası rekabettir. Bu rekabet eylemi böler. Nitekim dokuma bölümünün başarısı rekabetçiliğin olmamasıdır. Birçok "ordusuz general" kendinden başka kimseyi temsil etmeyen ağzı laf yapan kişi, işçi mücadelesini ilerletmiyor, aksine bölüyor.

Siyasi işçilerin birliği kesinlikle gereklidir. Bunun yolu grupların özel çıkarlarını öne almadan tüm işçilerin çıkarlarını düşünecek şekilde davranmalarıdır. Yani somut, pratik görevler alıp ortak sendikal örgütlenmeyi başarmaktır.

Biz işçilerin birliğinin sermayeyi yeneceğine inanıyoruz. Mücadelemizin amacı sömürüsüz, baskısız, özgür bir dünya içindir.

BEŞİNCİ BÖLÜM:

BİR DİRENİŞ, ÜÇ SİYASET [1]

Direnişin ilk 15 günün 7 günü, dağınık halden yerleşik hale geçme uğraşıyla geçti. Çalışan işçilerin desteğinin kazanılması ve günlük basın yoluyla direnişin tanıtımına çalışıldı.

Direniş Komitesinin işletilmesi, işyerinden sendikaya kadar yürüyüşler düzenlenmesi, gruplar arası önyargıların aşılması ve yerini siyaset farklılıklarına bırakması, üye yazımı, DİSK yönetiminin tutumunun netleşmesi, işçilerin giderek artan desteğinin kazanılmasıyla geçti.

---

[1] Bu bölümde yayınlanan yazı daha önce yayınlanmıştır. Bazı tekrarlar içerse de, bir belge olarak tekrar yayınlamayı uygun gördük (SM'nin notu).

Direnişin büyümesine ve uzun süreli olmasına neden olan patronun işten çıkartma siyaseti oldu. İlk işten atılan 7 işçiye, arkadaşlarını geri aldırmak için üretimi durduran konfeksiyon bölümünden 80'e yakın işçi eklenince kapının önünde 90'a yakın işçi toplanmış oldu.

Avanslarını dahi alamadan işten atılan işçiler, doğal olarak hem işe geri dönmek hem de haklarını almak için kapıda beklemeye başladılar. İçeriden gelecek desteği bekleyerek bu destek aracılığıyla işe geri dönmek için çalıştılar.

İlk hafta çalışan işçilerin giderek artan desteğine rağmen, içeride tek tek bölümlerdeki eylemleri örgütleyecek ve bu eylemlerin bölümler arası iletişimini sağlayacak yetenekte ve cesarette işçi yoktu.

Eylemler atılanların geri alınması amacıyla başladı. Sendikanın devreye girmesiyle ise, işçileri geri aldırma mücadelesine daha çok işçi desteğini katmak ve işçilerin denetiminde olacak bir sendika aracılığıyla kazanımları korumak amaçlandı.

Bu da olayların erken patladığı (hatta dokuma bölümündeki direnişin bizim tarafımızdan patlatıldığı) ileri sürüldü. Hatırlanacağı gibi mesailerin kaldırılması, 08:25'te işbaşında olmayanların 3 yövmiyelerinin kesilmesinin önlenmesi ve atılan 3 işçiden birinin geri alınması gibi, bir hafta içinde peşpeşe ve işyeri tarihinde görülmemiş başarılı eylemler yaşanmıştı. Bu eylemler sırasında dokuma tek başına kalmış, tüm siyasi çevrelerin bulunduğu Konfeksiyon harekete geçmemişti.

Daha sonra iki bölümün (konfeksiyon ve dokuma) farklı durumu gözönüne alınmadan eleştiriler başladı.

DİSK yönetimi kendisini geri çekti

Direniş sırasında peşpeşe "Ören Toplantıları" oldu. Hem Tekstil'in hem de DİSK'in. Dolayısıyla ilk hafta biterken şube başkanı direniş yerine geldi ve işçiler kendisini tanımadı. Genel Merkez ise, "*İşin içinde gruplar var ve biz bilgilendirilmedik, üye sayınız da az, kazanamazsınız, geri çekilin*" dedi.

Şube ise, eylemi destekledi ve ikinci hafta üyelik sayısı artmayınca, polis de müdahalelere başlayınca geri çekildi.

DİSK şöyle düşünmektedir: "*Nasıl olsa bu gruplar başarılı olurlarsa DİSK'te örgütlenecekler. Öyleyse biz fazla işin içine girmeyelim. Başımıza bela almayalım. Zaten bu gruplar çoğunlukla direnişi yayıp sendika getirmiyorlar.*"

Bu kafa, örgütlenmek istemeyen, örgütlenirse, işçi katılımı artarsa koltuklarını kaybedeceklerini bilen sendikacı kafasıdır. Hem patronların sömürüsü hem de polis baskısı altında direnen genç kadın ve erkek işçilerin mücadelesine sahip çıkmayan DİSK yönetimi, kendi eliyle sol sekter siyasetlerin gelişmesine sebep olmaktadır.

Bu siyasetin sonucu ise, 1 Mayıs'ta kürsüden aşağı atılmalarına sebep olmuştur. İşçiler sendikalarıyla katılmak yerine mücadele sırasında yanıbaşlarında gördükleri gruplarla mitinge katılmıştır.

Bu kısır bir döngüdür ve devrimci işçi hareketinin önünde engeldir. Aşılmak zorundadır.

Oysa bir işyerinde sendikalaşmak için sendikanın yapabileceği birçok şey var. Bölge Çalışma Müdürlüğü ile ilişki kurup sigortalı çalışanların sayısını tespit etmekten, direnen işçileri üyelerinin ziyaret etmesi, maddi destek vermesini sağlamaya; daha önceki sendikalaşma deneyimlerini aktarmaya kadar birçok şey yapabilir. Diğer sendikalarla ve basınla ilişkiler kurabilir. Yasal olanaklar hiç de yok değildir. Sendikalar

işçilerin bir mevzisidir ve polis sendika şemsiyesi altındaki işçiye saldırmaktan çekinecektir.

Ancak sendikacılar tüm bu işlerin işçiler tarafından yapılmasını istiyorlar.

Bütün bunlar işçilerin mücadelesinin başarısı için gereklidir ve siyasi cesaret gösterip, bedel ödemeyi göze alarak yapılabilir fakat DİSK yönetimi olaya bu açıdan bakmamaktadır.

"Başkasının eksiğini kendine fazla sayma"

Direniş sadece bu tutumla karşılaşmadı. Devrimci grupların tutumları da sağlıklı değildi.

İşçi Birliği gazetesinin bürosunda yapılan açık toplantılar, bir çok devrimci işçinin açığa çıkmasına sebep olmuş, sendika şubesi gibi hareket ederek işçiler arasında sahte bir umut yaratmıştır. Bu büroda yapılan toplantılar eliyle direnişe yön vermek isteyen İB, baştan diğer çevrelerin tepkisini çekmiştir.

ÖZTEK işçileri bir sendika toplantısında

İşçiler hem ulaşımı kolay olduğu için hem de tanıdıkları için büroya gelip toplantı yapmakta bir sakınca görmemişlerdir. Oysa sorun basit bir toplantı yeri olmaktan çıkmış, İB temsilcilerinin saatler boyu konuştuğu propaganda toplantılarına dönmüştür.

Dokuma bölümü işçileri toplantılarına dışarıdan kimseyi toplantılarına almak istemeyince DM çevresi tarafından şunlar söylenmiştir: "Ayrı toplantı yapıp, sendikacıları toplantıya katmıyorsunuz. Sizin amacınız sendika değil. İllegal örgütlenme yapıyorsunuz. Eylemi bölüyorsunuz. Dışarıda karar alıp sendikaya dayatıyorsunuz. Sendika karar alma sürecine katılmadığı bir eyleme katılmaz. Yolunuz açık olsun. Biz yokuz. Ama yarın orada olacağız".

Atılım çevresi ilk atılmalarla birlikte temsilci olmayı redderek, daha sonra da toplantılarda konuşmayarak kendisini geri çekti. Atılmaların ucu kendilerine gelip değince de en uç noktaya kadar varacak (polis saldıracak biz de saldıralım) "eylemci" bir çizgi izledi.

İşçi Birliği "grupçuluk oluyor" diyerek önce geri çekildi. Çünkü toplantılar artık bürolarında değil sendikada oluyordu. Hem de 2 no'lu şubede değil, 1 no'lu şubede. Önce komiteye bile girmek istemediler. Daha sonra işin içine girdiler.

Aynası iştir kişinin, lafa bakılmaz

İkinci haftaya girildiğinde tüm bu sorunlar kısmen aşılmıştı. Fakat hedefler ve bu hedeflere doğru gerekli adımlann atılması aynı şekilde başarılı olamadı.

Hedef neydi? İşçilerin geri alınması ve sendika. Bu hedefe nasıl ulaşabiliriz? Eğer işçiler içeriden destek verirlerse kazanabiliriz. Bu desteği nasıl kazanabiliriz? Çalışanları evlerinde ziyaret edip ikna ederek. Yani ev ev dolaşarak. Diğer işçileri ikna edip desteklerini örgütlü hale getirerek.

Bunu yapabilmek merkezi bir örgütlenmeyle olabilirdi ve bu merkezi örgütlenme sağlanamadı. Tüm bunlar toplantılarda konuşulduğuyla kaldı. Üye yapılmak yerine üye sayısı şişirilerek söylendi. Direniş yerine "destek" adına fırsatçılık için gelenler oldu. (Bu konuda Atılım -Sınıf Sendikacılığı Hareketi-, Alınteri, SİP ve Emek Partisi'nin tutumları üzerinde durulmalıdır.)

Örneğin bir bildiri yazılacaksa, her çevre kendisini hissettirecek bir cümlenin bildiride yer alması için gösterdiği çabayı, bu bildirinin basılması ve dağıtımı için göstermedi.

Direnişin başarısı için tüm gücümüzle çalışmamız gereklidir. Yapılan iş, söz hakkımızın güvencesidir. Görev ve sorumluluk bir olmalıdır. Üzerine aldığı işi yapmayanların karar almada da hakkı olamaz. Oysa komitenin ve geniş toplantıların işleyişi bu temelde olmamıştır. Öneriler kabul edildiğinde bile uygulanmamıştır. Örneğin, evler gezilecek denmiş ama belirli kişiler gitmiştir. Eksik katılımla komite toplanmıştır.
İkinci haftanın değerlendirilmesi birinci haftaya göre olumsuzdur. Direniş yerine sürekli gelen işçilerde azalma olmuştur. Dışarıdan katılımların artması polisin dikkatini çekmiştir. Nitekim 1 Mayıs olayları sebebiyle aranan bir sendikacının işyeri önünde gözaltına alınmasıyla başlayan gözaltı ve saldırılar daha sonra da devam etmiştir. Patron da 20 kişiyi daha işten atmıştır.

Çalışan işçilerin harekete geçirilmesi denemeleri (örn. yemek boykotu) gerekli olsa bile, Salı akşamı karar alıp Çarşamba eylem beklemek başarısız olunacağının delilidir. Hazırlık olmadan düzenlenen eylemi fırsat bilen patron direnişçilere destek olan işçileri de işten atmıştır.

Direnişin uzaması, içerinin kısmen ihmal edilmesi ve sadece üyelik yapılmasıyla sınırlı tutulması, alınan kararların uygulanmadığı bir komite, gözaltılar, bir çok işçinin ilk direnişi olması, vb. nedenlerle eylem giderek zayıflamıştır.

Eylemin 3'üncü haftasına girilirken şunları belirlemek zorundayız:

1. Eylem bu şekliyle devam edemez. Ancak bu şekliyle bitirilmesi de tüm emeklerin boşa gitmesi demek olacaktır. Öyleyse güçlerin değerlendirilmesine bağlı olarak, taleplerimizden birini geri çekip ikincisini (sendika) öne çıkartarak sonuçlandırabilirsek, hiç olmasa "*mücadele sonucunda işçi atıldı ama sendika da geldi*" diyebiliriz.

2. Sendika yönetiminin fikri; "b*u eylem başarısızdır ve geri çekilip geride kalanlarla üyeliklere devam edelim*" şeklindedir. (Son olarak Pazartesi günü topluca sendikaya gidildiğinde direnişe devam edilmesini savunan sendikacılar, el altından devrimcileri suçlayıp, direnişi bitirmeyi amaçlıyorlar)

3. Sol görünen maceracı eğilimlerin tutumu ise, direnişi işçiler arasında yaymak değil polisin saldırısıyla "direnip" direnişi dağıttırmaktır.

Bu üç farklı siyaset, başından beri farklı şekillerde kendini ifade etmiştir. İlki dışındaki tutum "sınıfsız" mücadele tutumudur ve sendika bürokratlarıyla maceracı küçük burjuva sosyalizminin tutumudur. Bir madalyonun iki yüzüdür.

Eğer bu mücadele işçilerin durumu dikkate alınıp başarılı olarak bitirilmek isteniyorsa, işçilerin güçlerini hesaba katmak zorundadır. Fakat önce Komitedeki temsilciler üzerlerine düşeni yapmak zorundadır. İşçiler bugün eylem yapmaktan yorulmuştur. Direnişçi işçilere sempatiyle baksalar bile, üretimi durdurmayı göze alamayacak konumdadır. Yanlış bir siyaset izlenmeye devam edilirse, sendikadan da uzaklaşacaktır. Bu ise tam bir başarısızlık demektir. Kuşkusuz başarılar da vardır. Fakat bu başarıların korunması için gerekli temel (işçilerin denetiminde olacak sendika) kurulamadığı için, direniş ertesi bu kazanımlar geri alınabilir. Örneğin mesailer kaldırılmış, iş saatleri yarım saat azalmış, işçiler sigortalanmış, servissiz bölge kalmamıştır.

Eğer direniş başarısızlıkla biterse, bunun ilk sorumlusu patron ve yaşadığımız kapitalist düzendir. Çünkü işçiler çalışmadan yaşayacak olanaklara sahip olmadıkları için, uzun süre direnişi yürütemiyorlar. Ailelerin baskıları, ödenmesi gereken borç senetleri, ev halkının beklediği paranın karşılanması genç kadın ve erkek işçileri sıkıştırıyor.

İkinci engel ellerinden geleni yapmayan sendikanın genel merkez yönetimi olmuştur. Sendikalaşma için gereken alt yapı çalışması yapılmamış, maddi destek olunmamıştır.

Üçüncüsü Komitenin üzerine düşen görevi yapmamasıdır. Örneğin geçtiğimiz Perşembe günü kararı alınan ev ziyaretleri için komiteler kurulması ve üye yazımı gerektiği gibi yapılmadığı gibi, Pazar akşamı Komite tam katılımla toplanmamıştır. Karara göre Pazartesi günü herkes saat 08:00'de fabrikada olması gerekirken iki işçi dışında kimse gelmemiş ve alınan karara göre sabah girişte bildiri dağıtımı yapılamamıştır.

Dördüncü neden, genç işçilerin deneyimsizliği ve konfeksiyon işçisinin sanayi işçisinden farklı olan sosyal yapısıdır. Eylemin yayılmaması da muhtemel başarısızlığın sebepleri arasındadır.

Eylemin yönü sendika üyeliğinin çoğunluğa ulaşması olmalıdır. Hesaplandığı kadarıyla işten çıkarılanlarla birlikte 850 civarında işçi vardır. Yetki için gerekli sayıya ulaşmak mümkün görünmektedir. (4.6.1996)

ALTINCI BÖLÜM:

DÖRDÜNCÜ HAFTA BİTERKEN[2]

Patronun baskıları ve işten atmalar devam ediyor. Müdürler bilinçli işçilerin bölümlerini değiştirerek, onları yıldırıp işten ayrılmalarını amaçlıyor. Bölümler bu baskılar karşısında henüz birlikte tepki gösteremiyor. Baskılara sessiz kalmak yerine işten çıkmayı göze alan işçi arkadaşlarımız var.

Yönetim son olarak dokuma bölümüne 17 maddelik bir hizmet sözleşmesi hazırlayıp imzalatmak istedi. Dokuma bölümü işçileri, patronun bu oyununa gelmediler ve tüm tehditlere rağmen kölelik sözleşmesini imzalamadılar.

---

[2] Bu bölümde yayınlanan yazı daha önce de yayınlanmıştır, bazı tekrarları içerse de, bir belge olarak tekrar yayınlamayı uygun gördük (SM'nin notu).

Dokuma bölümünden 10, depodan 10 işçinin imzaladığı hizmet sözleşmesi işçiyi patronun ücretli kölesi yapmak üzere hazırlanmış. Sendikanın sözleşmesinden korkan patron, kendi sözleşmesiyle kandırmaya çalıştı ama işçiler kanmadılar.

Hazırlanan sözleşmenin ilk maddesi patronun işçi çıkarma hazırlığında olduğunu gösteriyor. Hizmet sözleşmesininimzalanmasının ardından bir aylık deneme süresi sonunda patron bildirimde bulunmaksızın istediği işçiyi işten çıkarabilecektir.

İş ve işyeri değiştirme, fazla mesai, ücret artışı, bayramlarda çalışma, iş kazaları konularında sadece işverenin bildirimi geçerli olacaktır. İşverenin talimatnamelerine uyulmaması halinde ücret kesintisi yapılacaktır.

İşçileri fabrika içinde denetlemekle yetinmeyen patron, fabrika dışında da denetlemek için maddeler hazırlamıştır. 11'inci maddeye göre işçinin işten ayrıldıktan sonra başka işlerde çalışması yasaklanmaktadır. İşçi adres değişikliğini bildirmediği takdirde işvereni yanıltmış sayılacaktır. Bu durumda iş yasalarına göre tazminatsız işten çıkarılabilir.

İşçilerin sözleşmeyi imzalamaması patronu ve müdürleri çok kızdırdı. Şefler "*ya imzalayın ya da defolun gidin*" diyerek işçileri tehdit etmeye çalıştılar.

ÖZTEK işçileri, fabrikadan Mecidiyeköy'deki sendika şubesine yürüyüş yaparak geliyorlar

Bu bile işçilerin aldığı tavrın ne kadar doğru olduğunu gösteriyor. Patron işçilerin yıldığını sanarak uyanıklık yapmaya çalıştı ama kendi kazdığı kuyuya düştü. İşçilerin daha çok öfkesini kazandı. Gerçek yüzünü daha çok ortaya çıkardı.

Diğer yandan piknik düzenleyerek işçilerin gönlünü almak isteyen dokuma bölümü müdürünün bir hafta sonra işçilere kölelik sözleşmesini dayatması, pikniğin amacının da bu sözleşme için hazırlık olduğunu gösterdi.

Örme bölümü, başından beri patronun kesin denetimi altında. Eylemlere tek tek katılım oluyordu. Baskılar artınca tek tek gönüllü çıkışlar bu bölümde oldu.

Konfeksiyon bölümünde, eski düzen henüz sağlanamamış olsa da işçilerin mahallelerinden gizlice işçi işe alınıyor.

Dokuma bölümünde izne çıkarılan işçiler izin dönüşü işe alınmamıştır.

Fabrikanın bütününde ise 6'ncı ay zamları, 8'inci aya ertelenmiştir. Mesailer yenilden başlamıştır. Bu uygulamalar karşısında bir çok işçinin morali bozuktur, birçoğu ikramiyesini alıp çıkmayı düşünmektedir.

Dışarıda direnişe devam eden az sayıda işçi kalmıştır. Bu işçilerin morali yerinde olsa bile, sonucu bütün işçilerin birliği belirleyecektir.
İşten atılan işçilerin büyük çoğunluğu, imza atıp tazminatlarını almış bulunuyorlar. Bu tazminatlar da tam ödenmiyor. Altı aylık işçi olanlara dokuz milyon para ödeniyor. Oysa birikmiş alacaklarla ve ikramiyeyle birlikte bu rakam 26 milyon tutmaktadır.

Nitekim bir işçiye önce oniki milyon tazminat verilmişti. Direnişteki işçiler buna birlikte tepki gösterip muhasebe müdürünün birkaç kez kapıya inmesini sağlayıp, baskı yaparak, bu rakamı 26 milyona çıkarabildiler. Ancak daha sonraki uygulama dokuz milyon üzerinden oldu.

Sendika, gerektiği gibi davranmıyor. Önceleri "bitirin" diyordu. Daha sonra, "devam edin" dedi, şimdi ise ilgisiz ve sadece bildiri yayınlamakla yetiniyor; işleri savsaklıyor.

Sendika Genel Merkezinin (DİSK Tekstil) bu süreçte yapabileceği birçok şey vardı. Örneğin, örgütlü olduğu işyerlerinin dayanışmasını sağlayabilirdi. Yasal yönden işvereni sıkıştıracak başvurularda bulunabilirdi. Sendikalar ve basın kamuoyu üzerinde etki yaratmaya çalışabilir ve direnişi gündemde tutabilirdi. Tabii ki maddi yardımda bulunarak, örneğin yemek ve ulaşım giderlerine katkı yapabilirdi.

Ayrıca Bursa, İkitelli, Merter, Denizli'de patronun işyeri bulunuyor.

Buralara da ulaşıp işçilerin desteğini alarak patronu sıkıştırabilirdi. Bütün bunlar şube yönetiminden onay alsa bile genel merkezde takılmaktadır.

İşveren merkezi olanaklara sahip ve örneğin Bursa'daki işyerinde 100 kişi çalışırken direniş başlayınca bu sayıyı 250'ye çıkararak direnişi zayıflatmaya yönelebiliyor. Bütün işyerlerine yönelik bir faaliyeti ancak sendika merkezi yapabilir. Fakat çok ağırdan alarak hareket ediyor ve böyle bir siyaseti DİSK yönetiminin uygulayacağı şüphelidir.

Komite içinde de farklı tutumlar vardır. Her koşulda direnişe devam etmek isteyen çevreler ilerleyen haftalarda bırakmaya yöneldiler. Kimileri, diğer grupların açıklarını yakalamaya çalıştılar. Kimileri verilen işleri yerine getirmedi. Genellikle komite, bir komite gibi çalışmıyor. Kararlara uyulmadığı zamanlar oluyor. Genelde ise patronun siyasetine karşı bir işçi siyaseti üzerine kafa yormaktan çok günlük işlerin halledilmesine yönelik davranılıyor. Bu nedenle de gecelere, parti toplantılarına, vb. gidip, direniş için maddi yardım toplamak esas iş oluyor. Toplanan para yettiği kadar ve polis müdahale etmediği sürece direniş devam edecek gibi gözüküyor.

İçerideki işçiler açısından direnişin devam etmesi belirleyici gibi görünmüyor. Dışarıdakiler de devam etmelerini bir amaca bağlamadıkları sürece giderek amaçsızlaşan, iç kavgalara yol açan, paranın paylaşılması konusunda tartışmalara neden olan bir ortam doğuyor.

İşçiler açısından direnişin devam etmesinin bir anlamı patronla olan hesaplaşmanın başarılı olması için çalışmak olmalıdır. Bu ise örgütlü faaliyetin sürekliliğini sağlamakla olabilir. Yani içeriyle örgütlü bağ kurup, sendika yönetiminin tembelliğine izin vermeden onları sıkıştırıp mücadeleyi farklı seviyelerde devam ettirmek gündeme alınmalıdır.

Bunun için direniş komitesinin içeriyle örgütlü bağ kurması temel sorundur. İçeride oluşturulacak kardeş komiteyle birlikte işyerini yeniden örgütlemeye yönelerek bir ay önce başlayan direnişi yeni bir seviyede devam ettirmek mümkün olabilir. Bu sağlanmadan, direniş yerinin terk edilmesi, sağlıksız bir sona eriş olacaktır. Hem içerdekilerin hem dışarıdakilerin moralini bozacaktır.

Sendika yönetimini zorlayarak diğer bölge ve şehirlerdeki fabrikaların işçilerine çıkan bildirinin ulaşmasını sağlamak, direnişçi işçilerin diğer fabrikalara ziyaretini örgütlemek, kamuoyuna direnişin devam ettiğini göstermek, içerde komiteleşip merkezi hareket etmek, mücadelenin devam ettiğini işçi mahallelerine giderek açıklamak önümüzdeki dönemin görevleridir. (18.6.1996)

YEDİNCİ BÖLÜM:

İŞÇİ BİRLİĞİ'NİN, İKİ YÜZLÜ SİYASETİ

Konfeksiyon işçileri arasında sendikal temelde faaliyet yürüten İşçi Birliği'ni daha önceki mücadelelerden (Uzakdoğu, Sun Tekstil) tanıyoruz. ÖZTEK'te uyguladıkları siyaset, bu çevrenin ne derece yozlaştığını ifade ediyor.

Bu çevre hakkında bir çok olumsuz söz duyduk ama yaşadıklarımız çok daha ciddidir.

Birincisi İB önderliği kendi arkadaşlarına ve diğer gruplara karşı yalan söylemiştir. İB'li işçi atıldıktan sonra tazminatını aldığı halde, bu arkadaşlarına ve diğer çevrelere açıklamamıştır. Farklı amaçlarla hareket etmiş ve bu gerçek karakolda ortaya çıkmıştır.

İB'li işçi, kendini tazminatını almamış gibi gösterip, gerçekten tazminatlarını almayıp mağdur edilen işçilerle birlikte direniş yapmıştır. Neden böyle davrandığı kendisine sorulduğunda "*Siyasetim böyle yapmamı söyledi*" demiştir.

İkinci önemli örnek ise, İB'nin bir gece düzenleyip bunun gelirini ÖZTEK işçilerine vereceğini söylemesi ve ÖZTEK direnişini kullanarak sendikalara ve diğer çevrelere bilet satmasıdır. Sonuçta toplanan paralar ÖZTEK direnişine aktarılmadığı gibi, ne olduğu da belli değildir.

Bu şekilde bir siyasetin adı, işçi sınıfının sırtında asalaklıktır.

Bunları somut olaylar olarak görüp kabullenmek yerine, sınıf dışı akımlara karşı mücadele etmek gerekmektedir. Bunlardan biri de İB'dir.

Bunları şunun için söylüyoruz: Bu tür gruplar genç tekstil işçilerini rahatça aldatıp çevrelerine topluyorlar. Fakat kısa bir süre sonra gerçek yüzleri ortaya çıkıyor. Sonuçta genç işçilerin moralini bozuyorlar ve sol adına yanlış izlenim uyandırıyorlar.

Diğer grupların birbirlerinden farkları şekilseldir

Maalesef bir diğer konu da, İB dışındaki grupların durumudur. Bu grupların birbirlerinden farkları yürüttükleri mücadelenin özünden kaynaklanmıyor. Sadece şekilsel bazı farklar mevcuttur.

Kendisini sınıfın üzerinde görme, sendikalaşma mücadelesi hakkındaki görüşleri, militanları arasındaki ilişkiler, sorumluluk konusundaki eksiklikleri hep birbirine benziyor.

ÖZTEK deneyimi bize şunu da göstermiştir: Kendisine devrimci demekle, devrimci görevlerini yerine getirmek çok farklıdır.

Bazıları üzerine düşen görevleri yapmıyor ve yapılmasını da engellemeye çalışıyor. Örneğin, bildirileri zamanında getirmiyor, basın toplantısına zamanında gelmiyor. Böylece komitenin aldığı kararları fiilen engellemiş oluyor.

Bazıları toplanan paraları kendi çevresi içinde kullanmak istiyor. Aldığı görevleri yerine getirmiyor (evleri ziyarete gitmiyor).

Tüm bunlar Stalinist solun kötü geleneğinin ifadesidir ve işçilerin bizi diğerlerinden ayırması için çok çaba sarf etmek gereklidir. İşçilerin sola karşı duydukları genel güvensizlik, sosyal demokrat sendikacıların ve Stalinist solun ihanet ve yanlışları yüzündendir.

SEKİZİNCİ BÖLÜM:

SONUÇ: ÖZTEK MÜCADELESİ SÜRECEKTİR

Çok zorlu ve inişli çıkışlı geçen mücadele boyunca, birçok önemli deneyim yaşandı. Bunların başında işçilerin mücadele ederek arkadaşlarına sahip çıkmaları, onları geri aldırmaları, yeniden patronun saldırısı, işçilerin bu saldırıya topluca tepki göstermesi vardır.

Sigortasız çalışmanın son bulması ve tazminatların neredeyse iki katıyla alınması vardır.

250 milyon liraya yakın bir para çeşitli gece, miting, toplantı ve dayanışma yardımıyla toplanmıştır.

ÖZTEK mücadelesi diğer işyerlerinden de ses getirmiştir ve sigorta hakkının mücadele ederek kazanıldığını ortaya koymuştur.

Mücadele boyunca farklı siyasetlerin somut pratik içinde sınanması ve siyasetimizin bu süreçte doğrulanması vardır.

Kuşkusuz eksiklikler saymakla bitmez ve bunların listesini yapmanın ancak gelecek mücadeleler için bir anlamı olacaktır.

Bizce temel eksiklik, sınıf mücadeleci işçilerin azlığıdır. Birkaçının bile önemli başarılar elde ettiğini yaşayarak gördük.

İkincisi, işyerinde olaylar birden patlamıştır ve uzun süreli bir çalışma yapacak zaman kalmamıştır.

Kırkıncı günde durum

Kırk gün kapı önünde ve oturma eylemiyle süren direnişin devamı ve son verilmesi konusunda birkaç kez tartışma yapılmıştır. Sınıf mücadeleci işçilerin görüşü şu olmuştur: İşçilerin desteği olmadan dışarıda direniş yapmanın (daha doğrusu 12 kişinin fabrika önünde beklemesinin, ki bunun adı direniş değildir), sonuç almak bakımından bir yararı yoktur. Mücadele farklı bir seviyede devam ettirilmelidir. Kazanımlar toparlanmalı, eksiklikler tespit edilmeli ve yeni fabrikalarda mücadele için kollar sıvanmalıdır.

Bu açıklamamız, mücadeleyi devam ettirmek niyetinde olmayan ama bitirme cesaretine de sahip olmayan grupların eleştirisine hedef olsa da, gerçekliği değiştirecek bir güç ortada olmadığı için farklı bir önerileri de yoktu.

Diğer grupların "sahte" direnişçi pozlarını teşhir etmek gerekliydi ve somut olarak şunu önerdik: Eğer direniş devam edecekse, gereklerini yerine getirmeliyiz. Yeniden evleri dolaşmalı, sendika üyeliklerini arttırmalı ve içeride bir komite oluşturmalıyız.

Ancak zaman içinde şu görüldü: Keskin konuşanlar gerçekte direnişi devam ettirecek enerji ve güce sahip değildir.

Bunun üzerine sendikalaşmayı sürdürecek ve çalışan işçilerden oluşan bir komite kurularak fabrika önünde bekleme eylemine son verme kararı alındı.

Tazminatlarını almak için idareye çıkmak isteyen işçiler karşılarında önce korumaları sonra polisleri buldular. Tazminatlar ise eksik ödenmek istendi. İşçiler bunu kabul etmeyince, olay karakola taşındı. Burada iki önemli olay oldu. Birincisi, İşçi Birliğinden olan kişinin daha önce tazminatını aldığını öğrendik. İkincisi, işçilerle görüşmeyen müdür karakola gelip işçilerle pazarlık sonucu iki misli fazla tazminat alındı.

Daha sonra yeni bir komite oluşturma çalışmasına Kervan, Atılım, Devrimci Mücadele dergisi çevreleriyle Emek Partili işçiler katılmıştı.

Direnişe katılan İşçi Birliği direniş boyunca siyasi ahlâksızlık yaptığı için komiteden atılmış, onlar da çalışmalara katılmama kararı almıştır.

Çalışan işçilerin ilk komite toplantısına on işçi katıldı. Toplantıda mücadele sırasında karşılaşılan sorunlar ve nasıl çözülebileceği tartışıldı.

Ertesi haftaki toplantıya katılım daha az oldu. Bu arada patron komiteden iki işçiyi işten attı. Fabrikadan üç dışarıdaki komiteden iki işçi katıldı. Fabrikadan bir işçi daha önce izin alarak toplantıya katılmadı. Katılım az olduğu için genel bir tartışma yapıldı. Çalışan işçiler diğerlerinin gelmemesini eleştirdiler. Ancak gelmeyişini açıklayan ya da daha önceden izin alan yoktu. Daha sonra Atılım okuru telefonla arayarak hasta olduğunu bildirdi.

Bu arada patron bir yandan mücadeleci, direnişi destekleyen işçileri atarken bir yandan bilinçsiz işçilerin sempatisini kazanmaya uğraşıyordu. Önce bir piknik düzenlemişti, sonra da sünnet şöleni düzenledi. Şölene çocuklardan çok silahlarıyla gövde gösterisi yapan polisler katıldı. Ardından da bütün yalakalarını usta yapmak üzere eğitime aldı. Böylece işçileri ustalık vaadiyle uyutmaya uğraştı.

Üçüncü toplantıya katılım daha düşük oldu. Çalışan işçilerden bir, dışarıdan iki işçi geldi. Toplantıya katılan EP'li ise birşey çıkmayacağını düşündüklerini söyleyip bundan sonra katılmayacağını açıkladı. Atılım ise toplantılara katılmayacağı haberini gönderdi. Diğerleri haber bile göndermediler.

Bu tutumlarıyla bir komite kurmanın ciddiyetinin farkında olmadıklarını ispatladılar. Keskin konuşma yapmanın mücadele etmek olmadığını gösterdiler ve onlara güvenmemiz için gerekli olan nedenleri ortadan kaldırdılar.

Siyasi grupların mücadeleyi ne kadar ciddiye aldıkları ve samimi oldukları ortaya çıktı. İşçilere komite kurmak gibi bir umut ve söz verip arkasını getirmediler. İşçilerin moralini daha çok bozdular. Bu tutumları her zaman sınıf mücadelesine zarar vermiştir.

Mücadeleden birkaç hafta sonra...

Atılan işçilerin tazminatlarını almalarından sonra işyerinde huzursuzluk devam etti. Patronun tüm çabalarına rağmen disiplin sağlanamadı. Müdürlerin yolsuzlukları birbir patladı ve işçi düşmanı müdürler onca işçinin canına kıydılar ama patrona yar olmadılar. Patron müdürleri de işten attı.

Mücadele yolsuzlukları ortaya çıkartmıştı. ÖZTEK işçileri mücadelenin olanaklarından yararlanıp, çalışma koşullarını kısmen iyileştirdiler. Tabii ki her vesileyle bu hakları geri almak için çabalayan idarenin ve Ahmet Öztek'in siyasetinde bir değişiklik yoktur.

Öyleyse işçilerin siyasetlerini değiştirmeleri için de bir neden yoktur. İşçiler birleşip mücadele etmenin yollarını yeniden bulacaklardır ve bu sefer Mayıs-Haziran eylemlerinin deneyimleri onlara yol gösterecek ve yardımcı olacaktır. (15.7.1996)

ÖZTEK İşçileri, bir park toplantısında

DOKUZUNCU BÖLÜM:

BELGELER

Bu bölümde ÖZTEK işçilerinin yayınladığı ve işçilere dağıttıkları 8 adet basın açıklaması ve bildiriden üç tanesini okuyacaksınız. Diğer ikisi sendika tarafından yayınlanmıştır. Bir tane bildiri genel durumu özetlemektedir, bir diğeri direnişin devam ettiğini açıklamaktadır, bir başkası ise, gözaltıları protesto etmektedir.

Seçtiğimiz üç bildirinin birincisi ilk dağıtılan metindir. İkincisi, patronun yalanlarına cevaptır. Üçüncüsü oturma eylemine son veren basın açıklamasıdır.

Ayrıca farklı siyasi çevrelerin gazetelerinde yayınlanan haber ve yorumların bazıları hakkındaki değerlendirmelerimiz olacak.

Birinci Bildiri:

ÖZTEK'Lİ İŞÇİ ARKADAŞLAR

Arkadaşlar, hepinizin bildiği gibi işyerinde birçok sorun var. Ücretlerimiz çok düşüktür. Zorunlu mesailer vardır. Sigortasız işçi çoktur. Yetmezmiş gibi müdür ve ustaların baskıları vardır.

Bu baskılara karşı çıkmak her işçinin doğal hakkıdır. Hakkını arayan işçiler ise, işten atılıyorlar. Cuma günü paydosa beş dakika kala yediden fazla arkadaşın çıkışı verildi. Bu işçiler müdürün isteği üzerine temsilci seçilmiş kişilerdir. Hakkını arayan işçilerdir. Müdür ikiyüzlü davaranıp, işçileri tuzağa düşürmüştür.

Atılan arkadaşlar suçlu değildir. Haksız yere işten çıkarıldılar. Olayların sorumlusu müdürler ve patrondur.

Bugün biz, yarın sizler atılabilirsiniz. Biz işe geri dönmek istiyoruz. Birlik olursak işe geri dönmek mümkündür. Öyleyse birleşelim ve hakkımızı alalım. Yaşasın işçilerin birliği!

Haksız yere işten atılan işçiler (20.5.1996)

İkinci Bildiri:

(Basın Açıklaması)

ÇALIŞAN ÖZTEK'Lİ ARKADAŞLAR

Direnişimiz tüm engellemelere rağmen 15'inci gününü doldurmuştur. Patronun haksız tutumu nedeniyle 120 işçinin işine son verilmiştir. Atılan işçiler bu haklı ve onurlu mücadelelerini sonuna kadar sürdüreceklerdir.

İçerde çalışan bir çok arkadaşımızın çıkış listesi hazırda beklemektedir. Bunun doğruluğu da geçen Cuma günü 15 işçi arkadaşımızın işine son verilmesinden anlaşılmaktadır.

Bizim bütünlüğümüzü ve beraberliğimizi oluşturan tek yasal kurum sendikadır. Patronlar ve müdürüleri işçilerin sendikalaşmaması için her türlü bölücülüğe başvuruyorlar.

Bu yalanlarından biri de sendikanın işçileri "satmış" olduğudur. Eğer bu gerçekse bunu kanıtlasınlar. Ya da bu şerefsiz yalanlarından vazgeçsinler. Bunun gerçek olmadığının kanıtı, sendika şubesi başkan vekilinin Pazartesi gününden beri gözaltında olmasıdır.

İşçilerin sendikal hakları kazanması patronların kârlarının eksilmesi demektir. Bu da işçilerin yaşam ve çalışma koşullarının düzelmesi, ücretlerin enflasyon oranında ayarlanması, 4 ikramiye, kreş, sekiz saatlik iş günü, zorunlu mesailerin kaldırılması, yakacak parası, okul yardımı ve sigortasız işçi çalıştırılmaması demektir.

Direnişten önce fabrikanın yüzde 60'ı sigortasız çalıştırılıyordu. (Direnişteki bir arkadaşımızın geçirdiği trafik kazasından sonra onun sigortasız olduğu ortaya çıkmıştır.)

Direnişimizin başladığı günden bu yana zorunlu mesailer kaldırılmıştır. Çalışan işçiler sigorta yapılmaya, servis olmayan bölgelere servis çıkartılmaya başlanmıştır. Direniş olmasaydı bu hakları elde edebilir miydik?

İşçiler mücadele etmedikçe bu kazanımların hiçbir garantisi yoktur.

Bugünden başlayarak sendikaya üye olmayı hızlandırıp dışarıda devam eden onurlu direnişe üretimi durdurarak destek olmalısınız. İşçilerin güçlü bir şamarını ÖZTEK yönetimine indirerek mücadelemizi zaferle taçlandıralım.

YAŞASIN ÖZTEK DİRENİŞİ!

YAŞASIN İŞÇİLERİN BİRLİĞİ!

İŞE DÖNMEK VE SENDİKALAŞMAK İSTEYEN İŞÇİLER (3.6.1996)

Üçüncü Bildiri:

Eyleme son buluyor, ama mücadele devam ediyor

BASINA VE KAMUOYUNA DUYURULUR

HAKLAR DİRENEREK ALINIR

28.6.1996 tarihinde çıkışlarımızı almak için kararlaştırdık. Çıkışlarımızı içeriye bildirdik. Bunun üzerine çıkış paraları, çok düşük verilmek istendi. Bizler de haklarımızı alana kadar, fabrika bahçesinden ayrılmama kararı aldık. Bunun üzerine bize mahkeme yolunu gösterdiler. Bizlerde mahkemeyi değil, mücadele ile alma yolunu seçtik. Dolayısıyla fabrikanın

özel güvenliğiyle polislerin sert tutumuna maruz kaldık.

Alıp bizleri karakola götürdüler. Bu süreç içerisinde bizlerle muhattap olmayı kabul etmeyen müdürü karakola getirtmeyi başardık. Bunun neticesinde pazarlık sonucu onların verdiği miktardan haklarımızı iki misli daha fazla almayı başardık. Belki işe geri dönemedik. Sendikaya yetki aldıramadık. Fakat bu sendikal mücadeleyi bizler dışarıdan yürüteceğiz. Bunun yanında 40 günlük direnişimiz sürecinde belli haklar kazandık. Fabrikanın yüzde 60'ı sigortalı yapıldı. Servissiz yerlere servis verildi. En önemlisi de işçilerin mücadele yoluyla haklarını söke söke alabileceklerini öğrendiler.

YAŞASIN HAKLI VE ONURLU ÖZTEK DİRENİŞİMİZ!

İŞÇİLERİN BİRLİĞİ SERMAYEYİ YENECEKTİR!

HAKLARI İÇİN MÜCADELE EDEN ÖZTEK İŞÇİLERİ (1.7.1996)

Destek ziyaretleri ve diğer grupların ÖZTEK mücadelesi hakkındaki yorumları

ÖZTEK işçilerine çok değişik çevrelerden destekler geldi. Bu desteklerin bir kısmı samimiydi. Bir kısmı "eylem" olarak adlarını duyurmaya yönelik desteklerdi.

Sendikalardan destek, çok uğraş sonunda ve mücadelenin son haftalarında geldi. Sadece Nakliyat-İş sendikası ilk hafta içinde ziyarete geldi.

Genellikle mücadelenin dışından akıl veren çok oldu. Ya da mücadeleyi kendi hesabına kaydetmek isteyenler çıktı.

Bunlardan üç örnek üzerinde duracağız: Birincisi Devrimci Mücadele Dergisinin Mayıs-Haziran tarihli sayısında yayınlanan bir yazıdır.

İkincisi Atılım çevresinden "Sınıf Sendikacılığı Hareketi"nin (SSH) yayınladığı bildiridir.

Üçüncüsü dışarıdan bir yorumdur ve EKİM dergisinin 1 Ağustos tarihli sayısında yayınlaran bir mektiptir.

Devrimci Mücadele: Aynada sadece kendisini görüyor

Devrimci Mücade dergisinin 18'inci sayısında "Bir grup işçi" imzasıyla yayınlanan ve 3 sayfa tutan makale hakkında bir çok şey söylemek mümkündür. Fakat makalenin eleştirdiği eğilimler açıkca belirtilmediği için, eleştiriler üstü örtülü yapılıyor. Bu tutum fikirlerine güvensizlik olmasın?

Makele bazı bilgileri yanlış veriyor ya da çarpıtıyor. Örneğin fabrika çapında bir komite kurma girişimini kendilerine ait bir öneri olarak sunuyor, oysa bu öneri sınıf mücadeleci işçiler tarafından ileri sürülmüş ve kabul görmüştür. Fakat gruplar arası yarış, bu girişimin bir iki toplantı sonunda dağılmasına yol açmıştır.

Dokuma bölümünde siyasi işçilerin yoğun olduğunu söylüyor ve bu yolla "siyasetler bir şey yapmadı" demek istiyor. Birincisi bilgi yanlış ikincisi dokuma-konfeksiyon arasında "iyi-kötü" karşılaştırması yanlıştır.

DM, açıkca isim vermese de bizi kastederek, örgütlenme konusunda net düşüncemizin olmadığını söylüyor ve peşinden kendi örgütlenme anlayışını söylüyor: sendika. Bizi, "*sendikalaşmayı yanlış buldular*" diye eleştirip, eleştirisini "*işverenin ekmeğine yağ sürdüler*" diyecek kadar sivriltiyor. Dönüp dolaşıp konuyu sendikaya getiriyor ve

sendikayı ve ekonomik mücadeleyi "ilk aşama" olarak tarif ediyor.

Tek örgütlenme aracı alarak sendikayı görmediğimiz doğrudur. Bizim anlayışımız DM'den temelden farklıdır. Onlar işçileri bilinçsizce, örgütsüzce sendika bürokratlarının eline teslim etmeyi siyaset sanıyorlar.

Oysa yaşayarak gördük ki, biz sendika bürokratlarına karşıyız ve işçilerin gerçek örgütlenmesini savunuyoruz. Bunun şekli değil, içeriği bizce önemlidir ve önce işçiler kendi sınıf çıkarları temelinde örgütlenmelidir.

Makale bir çok gereksiz siyasi tahlilin peşinden uzun uzun Nakliyat İş'in desteğinden sözedlyor. Daha da önemlisi yürüyüşlerde atılan sloganlar listesinde atılmayan ama DM çevresinin kullandığı sloganların yer alması da, olmamış olayları olmuş gibi göstermek demektir.

Sonuç olarak yazıyı okuyan bir kişi, ÖZTEK mücadelesini DM yapmış sanabilir. Gerçek durumun bu olmadığını yakından gördük.

Sınıf Sendikacılığı Hareketi (SSH): İşçileri suçlayan bir siyaset

Atılım çevresinin sendikal çalışma içindeki kolu olan SSH, ÖZTEK işçileriyle dayanışma içinde olduklarını belirten bir çağrıyı bildiri olarak dağıttı. Bu çağrı bir çok yönden dikkat çekicidir.

SSH çağrısında, çalışan işçilere emirler yağdırıyor ve çalışan işçileri "**ihanetle**" suçlayacak kadar ileri gidiyorlar. Bu da onların işçi sınıfından kopuk olduğunun somut ifadesidir.

SSH "*Patron nereden güç alıyor*?"diye sorduktan sonra şu cevabı veriyor: "*Üretimin devam etmesinden. Sizlerin çalışmasından. (...) çalışmak ihanettir*".

SSH'nin açıklamaları onun işçi sınıfını tanımayan bir öze sahip olduğunu gösteriyor. İşçiler ihanet etmek için değil, sınıf bilinçleri oranında ve eylemin amacını kavradıkları oranda destek verdiler.

SSH "*Patron iki şeyden cesaret alıyor, suskunluğumuzdan ve dağınıklığımızdan*" diyerek yine suçluyu yanlış yerde arıyor.

SSH'lilerin sınıfa karşı tutumlarındaki dayatmacılık ve suçlayıcılık, diğer gruplara karşı tutumlarında da görülmüştür. Proleter Halkın Birliği gazetesinin destek bildirisi şiddetle yırtılıp, bu çevrenin temsilcilerine saldırılmıştır.

Hiçbir şekilde benimseyemeyeceğimiz bu tutumları kınıyoruz.

EKİM:
Soyut doğrular, somut mücadeleye ne katar?

Ekim dergisinin 1 Ağustos ve 15 Eylül tarihli (150 ve 153 numaralı) sayılarında biri okuyucu mektubu diğeri bir değerlendirme yazısı yayınlandı. İki yazı da "Bir komünist tekstil işçisi" imzalıdır.

İlk yazının başlığı "Kağıthane ÖZTEK'te direniş nasıl bitirildi" şeklindedir. Diğer yazı ise son aylardaki teksitil işyerlerindeki mücadeleleri değerlendirip Ten Tekstil ve Gaziantep Ünaldı direnişi dışında tümünü (ÖZTEK ve İMTEKS de dahil) başarısız buluyor.

Yazar, bu direnişlerde yer alan bir işçi olmadığı gibi, başarısız bulduğu iki direnişte de yer almamıştır. Yani direnişlerin başarılı olması için bir çaba sarfetmemiştir, ama kendisinde eleştiri yapma hakkını bulmaktadır.

Yazılar dışarıdan yazıldığı için, somut durumu anlamıyor ve değerlendiremiyor. Üstelik değerlendirme ölçüsü sadece sendikanın işyerine gelip gelmemesidir. Örneğin tüm öncülerin temizlendiği ve sadece bir bölümünde sendikanın kabul edildiği Ten Tekstil başarılıyken, üretimin aylardır bellni doğrultamadığı İMTEKS veya işçilerin mücadelesi sayesinde binlerce işçinin sigortalı olması ve mücadelenin ortaya çıkarttığı yolsuzluklar sebebiyle müdürlerin bile işten atıldığı ÖZTEK başarısız bulunuyor.

Yazarın amacı "*üzüm yemek değil bağcıyı dövmektir*" Çünkü yazısı boyunca mücadeleyi değerlendirmekten çok siyasi rekabet halinde olduğu Emek Partisi'ni (kendi ifadesiyle reformizmi) eleştirmek için işçilerin mücadelesini kullanıyor. EP'i (bürokratlardan daha tehlikeli görüyor) eleştireyim derken işçilerin mücadelesini başarısız buluyor.

Oysa yazarın iddia ettiği gibi ÖZTEK'te sendika bürokrasisinin ve reformizmin engellemeleri yoktu. Şube işçilerle birlikte hareket etti, genel merkez destek vermedi, EP ise mücadeleye hakim konumda değildi. Kuşkusuz başka örneklerde bürokrasi ve reformizm etkili olabilir. Ama ÖZTEK'te böyle bir durum yoktur.

Bu yazılarda EKİM grubunun bir özelliği ortaya çıkıyor: Soyut lafları peşpeşe sıralayıp somut olarak mücadelenin dışında yer alıyorlar. Sınıftan söz etmek başka, sınıfın mücadelesine yardımcı olmak başkadır. Soyut doğruları ifade etmek, somut mücadeleye bir şey katmaz. (1.11.1996)

Sınıf Mücadelesi Yayınları, Union Labour Yayınevi, London